

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi apteekkimaksusta annetun lain 2 ja 6 §:n sekä yliopistolain 75 ja 92 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi apteekkimaksusta annettua lakia ja yliopistolakia. Apteekkimaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että apteekin liikevaihdon mukaan määräytyvän apteekkimaksun perusteita muutettaisiin ottamalla huomioon apteekkien liikevaihdon muutos. Lisäksi Helsingin yliopiston apteekki ja Itä-Suomen yliopiston apteekki maksaisivat apteekkimaksun jatkossa valtiolle. Yliopistolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Helsingin

yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle korvataan määrä, joka vastaa niiden apteekkiliikkeistä suoritettua apteekkimaksua.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta, ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliikkeen vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Apteekkimaksutaulukko

Apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) mukaan apteekkien tulee suorittaa valtiolle vuosittainen apteekkimaksu, jonka suuruus määräytyy apteekin liikevaihdon perusteella. Apteekkimaksun suuruus määräytyy lain 2 §:n 1 momentissa olevan taulukon mukaisesti siten, että apteekkimaksun osuus liikevaihdosta nousee liikevaihdon kasvaessa. Pienimmät apteekit eivät maksa lainkaan apteekkimaksua, ja suurimmilla apteekteilla maksu on lähes 11 prosenttia liikevaihdosta. Pykälän mukaan apteekkimaksua ei tarvitse suorittaa silloin kun vuotuinen liikevaihto on alle 837 576 euroa. Vuonna 2009 oli 19 apteekkia, jotka eivät liikevaihdon pienuuden perusteella maksaneet apteekkimaksua. Vuonna 2008 vastaava luku oli 15 ja vuosina 2006 ja 2007 20. Korkeimmillaan apteekkimaksu on apteekin liikevaihdon ylittäessä 6 001 545 euroa, jolloin apteekkimaksu on 506 641 euroa lisättynä 11 prosentilla rajan

ylittävästä liikevaihdosta. Apteekkimaksun osuus apteekkien kokonaisliikevaihdosta on ollut lain 1 a §:n mukaisten vähennysten jälkeen vajaat 7 prosenttia.

Koska apteekkimaksun suuruus kasvaa progressiivisesti liikevaihdon kasvaessa, taulukon pitäminen nykyisellään merkitsisi, että apteekkimaksun osuus apteekkien liikevaihdosta kasvaisi ja samalla myös pienimmät apteekit joutuisivat maksamaan apteekkimaksua. Apteekkimaksutaulukkoa muutettiin viimeksi vuoden 2010 alusta voimaan tulleella lailla 854/2009, jolloin otettiin huomioon apteekkien kokonaisliikevaihdon muutos vuodesta 2007 vuoteen 2008. Apteekkien liikevaihto kasvoi vuonna 2008 7,7 prosenttia. Taulukkoa sovellettiin ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrättiin vuoden 2009 liikevaihdon perusteella. Apteekkimaksun osuus apteekkien kokonaisliikevaihdosta oli tällöin keskimäärin 6,0 prosenttia ja lain 1 a §:n mukaisten vähennysten jälkeen 6,5 prosenttia apteekkimaksun perusteena olevasta liikevaihdosta. Edellisenä vuonna vastaavat osuudet olivat 6,3 ja 6,7 prosenttia.

Vuonna 2011 maksuun pantavaa apteekkimaksua varten lain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että apteekkimaksun osuus apteekkimaksun perusteena olevasta liikevaihdosta olisi keskimäärin 6,7 prosenttia. Vuonna 2009 apteekkien kokonaisliikevaihto kasvoi poikkeuksellisesti vain 0,1 prosenttia. Tähän vaikutti muun muassa huhtikuun alusta voimaan tullut viitehintajärjestelmä. Muutos tehtäisiin vuosien 2008—2009 liikevaihdon muutosta vastaavasti 0,1 prosentilla. Muutos tulisi tehdä pykälässä olevan taulukon liikevaihtoryhmiin ja liikevaihdon alarajojen kohdilla oleviin apteekkimaksun euromääriin.

Lisäksi ehdotetaan, että apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa pienempi, ei peritä.

Yksityisten apteekkien liikevaihdon arvioidaan kasvavan vuonna 2010 noin 1,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, kun vuonna 2009 kasvu oli 0,1 prosenttia.

1.2 Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen apteekkien apteekkimaksut

Läkelain (395/1987) 42 §:n mukaan Helsingin yliopistolla on oikeus pitää yhtä apteekkiä Helsingin kaupungissa ja Kuopion yliopistolla, nykyisin Itä-Suomen yliopisto, yhtä apteekkiä Kuopion kaupungissa. Helsingin yliopiston apteekilla on lisäksi läkelain 52 §:n 3 momentin mukaan oikeus pitää enintään 16 sivuapteekkiä.

Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen apteekkien apteekkimaksun suuruus määräytyy samoin perustein kuin yksityisten apteekkien apteekkimaksun. Yliopistojen apteekit kuitenkin maksavat apteekkimaksun apteekkimaksulain 6 §:n nojalla valtion sijasta omistajilleen eli yliopistoille. Vuonna 2009 yliopistojen apteekkeille määrättiin apteekkimaksua maksettavaksi yhteensä 26,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 vastaava luku oli 25,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2010 alusta voimaan tulleen yliopistolain (558/2009) myötä yliopistot muuttuivat valtion laitoksista itsenäisiksi oikeushenkilöiksi. Samassa yhteydessä yliopistojen verotusta koskevaa lainsäädäntöä muutettiin. Euroopan unionin komissio otti verolainsäädännön valmistelun yhteydessä kantaa myös yliopistojen apteekkien apteekkimaksun

maksamiseen valtion sijasta yliopistoille. Komission näkemyksen mukaan yliopistojen apteekkien tulee maksaa verot ja veronluonteiset maksut valtiolle. Muunlainen järjestely voidaan tulkita kielletyksi valtioneuoksi.

Apteekkimaksulain 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen apteekit maksaisivat apteekkimaksun valtiolle. Yliopistolakia ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle korvataan rahamäärä, joka vastaa niiden apteekkiliikkeistä suoritettua apteekkimaksua.

2 Esityksen vaikutukset

Apteekkimaksutaulukon muuttaminen valtion talousarvion täydennyksessä esitetyllä tavalla merkitsisi, että vuoden 2010 liikevaihdon perusteella määräytyvä apteekkimaksukertymä olisi noin 130 miljoonaa euroa. Taulukon muuttaminen esitetyllä tavalla merkitsisi sitä, että liikevaihdon pienuuden takia apteekkimaksusta vapautettujen apteekkien lukumäärän arvioidaan pysyvän noin 19 apteekissa ja keskimääräinen apteekkimaksu muilla apteekkeilla tulisi olemaan 6,7 prosenttia apteekkien kokonaisliikevaihdosta.

Ilman kompensatioita yliopistojen apteekkien apteekkimaksun maksaminen jatkossa valtiolle yliopistojen sijaan merkitsisi Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston tulojen pienentymistä yhteensä vuoden 2009 tietojen mukaan 26,1 miljoonaa euroa ja vuoden 2008 tietojen mukaan 25,7 miljoonaa euroa. Yliopistojen kesken tulojen pienentyminen kohdentuisi siten, että vuoden 2009 tiedoilla laskettuna Helsingin yliopiston tulot pienenisivät 24,9 miljoonaa euroa ja Itä-Suomen yliopiston tulot 1,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 vastaavat luvut olisivat 25,3 ja 1,2 miljoonaa euroa. Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen tulojen vähenemisen kompensoinnista Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle ehdotetaan säädettäväksi yliopistolaissa.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Yliopistolakia koskeva esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuu-

riministeriössä. Apteekkimaksusta annetun lain valmistelun pohjana on käytetty Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valmistelemaa ehdotusta apteekkimaksutaulukoksi.

Yliopistojen apteekkimaksun muutosesityksestä antoivat lausunnon valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Helsingin yliopisto, Helsingin yliopiston apteekki, Itä-Suomen yliopisto ja Etelä-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot. Lausunnonantajat joko kannattivat hallituksen esitystä tai heillä ei ollut huomauttamista siihen. Muutoksen edellytyksenä pidettiin yliopistojen tulonmenetyksen kompensointia, joka on tarkoitus toteuttaa yliopistolakia muuttamalla.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuonna 2011 apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkien vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.

6 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan, että Helsingin yliopiston apteekki ja Itä-Suomen yliopiston ap-

teekki maksaisivat apteekkimaksun jatkossa yliopistojen sijaan valtiolle. Vuoden 2009 tiedoilla laskettuna tämä vähentäisi Helsingin yliopiston tuloja noin 24,9 miljoonaa euroa ja Itä-Suomen yliopiston tuloja noin 1,2 miljoonaa euroa. Siksi esityksessä ehdotettua apteekkimaksun maksamista jatkossa valtiolle tulee arvioida perustuslain näkökulmasta. Perustuslain 16 §:n 3 momentin mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu. Perustuslain 123 §:n 1 momentin mukaan yliopistoilla on itsehallinto sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 37/2009 vp ottanut kantaa Helsingin yliopiston tulojen vähenemiseen yliopistojen verotusta koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan verovelvollisuuden laajentaminen ei muodostu valtiosääntöoikeudelliseksi ongelmaksi itsehallinnon kannalta, erityisesti koska tulojen vähennys aiotaan korvata yliopistolle. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan on asianmukaista, että tulojen menetyksen korvaamisesta säädetään lailla tai korvauksen jatkuvuus muutoin turvataan. Ehdotetusta yliopistojen apteekkien apteekkimaksun saajan muutoksesta aiheutuvien tulonmenetysten kompensoinnista ehdotetaan säädettäväksi yliopistolaisissa. Edellä olevan perusteella ehdotettu laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**apteekkimaksusta annetun lain 2 ja 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 854/2009, ja 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1536/2009, seuraavasti:

2 §
 Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryhmittäin seuraavasti:

| Apteekin liikevaihto € | Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan kohdalla € | Maksuprosentti alarajan ylänevästä liikevaihdosta |
|------------------------|--|---|
| 850 140 – 991 356 | 0 | 6,00 % |
| 991 356 – 1 274 739 | 8 473 | 7,00 % |
| 1 274 739 – 1 557 804 | 28 310 | 8,00 % |
| 1 557 804 – 1 983 973 | 50 955 | 9,00 % |
| 1 983 973 – 2 549 475 | 89 310 | 9,50 % |
| 2 549 475 – 3 116 550 | 143 033 | 10,00 % |
| 3 116 550 – 3 683 311 | 199 740 | 10,25 % |
| 3 683 311 – 4 675 613 | 257 833 | 10,50 % |
| 4 675 613 – 6 091 568 | 362 025 | 10,75 % |
| 6 091 568 – | 514 240 | 11 % |

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin. Apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa pienempi, ei peritä.

6 §
 Apteekkimaksu suoritetaan tilisiirrolla aluehallintovirastolle yhdessä tai useammassa erässä siten kuin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tulee ennen elokuun alkua sen vuoden jälkeisenä vuonna, jolta maksu on määrätty, lähettää aluehallintovirastolle luettelo aluehallintoviraston toimialueella suoritettavista apteekkimaksuista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliikkeen vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.

2.

Laki**yliopistolain 75 ja 92 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 75 ja 92 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 416/2010, seuraavasti:

75 §

Helsingin yliopiston oikeudet ja omaisuus

Helsingin yliopistolla on oikeus yhden apteekin pitämiseen Helsingin kaupungissa. Yliopistolla on edelleen myös ne muut oikeudet, etuudet ja vapaudet sekä se omaisuus ja ne tulot, jotka sillä on tämän lain voimaan tullessa.

Yliopiston 1 momentissa tarkoitettuja varoja sekä lahjoitus- ja testamenttivaroja hoidetaan erillään yliopiston muusta kirjanpidosta. Varojen hoidosta päättää hallitus.

Valtio korvaa vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.

92 a §

Itä-Suomen yliopiston apteekkiliikkeen elinkeinotulosta maksetun veron sekä apteekkimaksun korvaaminen

Valtio korvaa vuosittain Itä-Suomen yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliikkeen vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Juha Rehula*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

apteekkimaksusta annetun lain 2 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 854/2009, ja 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1536/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §
Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryhmittäin seuraavasti:

2 §
Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryhmittäin seuraavasti:

| Apteekin liikevaihto € | Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan kohdalla € | Maksuprosentti alarajan ylänevästä liikevaihdosta | Apteekin liikevaihto € | Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan kohdalla € | Maksuprosentti alarajan ylänevästä liikevaihdosta |
|------------------------|--|---|------------------------|--|---|
| 837 576—976 705 | - | 6 | 850 140— 991 356 | 0 | 6,00 % |
| 976 705—1 255 900 | 8 348 | 7 | 991 356— 1 274 739 | 8 473 | 7,00 % |
| 1 255 900—1 534 782 | 27 891 | 8 | 1 274 739— 1 557 804 | 28 310 | 8,00 % |
| 1 534 782—1 954 653 | 50 202 | 9 | 1 557 804— 1 983 973 | 50 955 | 9,00 % |
| 1 954 653—2 511 798 | 87 990 | 9,5 | 1 983 973— 2 549 475 | 89 310 | 9,50 % |
| 2 511 798—3 070 493 | 140 919 | 10 | 2 549 475— 3 116 550 | 143 033 | 10,00 % |
| 3 070 493—3 628 878 | 196 789 | 10,25 | 3 116 550— 3 683 311 | 199 740 | 10,25 % |
| 3 628 878—4 606 515 | 254 023 | 10,5 | 3 683 311— 4 675 613 | 257 833 | 10,50 % |
| 4 606 515—6 001 545 | 356 675 | 10,75 | 4 675 613— 6 091 568 | 362 025 | 10,75 % |
| 6 001 545— | 506 641 | 11 | 6 091 568— | 514 240 | 11 % |

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin. Apteekkimaksua, joka on viittä euroa pienempi, ei peritä.

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin. Apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa pienempi, ei peritä.

6 §
Apteekkimaksu suoritetaan tilisiirrolla aluehallintovirastolle yhdessä tai useammassa erässä siten kuin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus määrää. *Helsingin yliopiston apteekin apteekkimaksu suoritetaan Helsingin yliopistolle ja Kuopion yliopiston apteekin apteekkimaksu Kuopion yliopistolle.* Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuk-

6 §
Apteekkimaksu suoritetaan tilisiirrolla aluehallintovirastolle yhdessä tai useammassa erässä siten kuin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tulee ennen elokuun alkua sen vuoden jälkeisenä vuonna, jolta maksu on määrätty, lähettää aluehallintovirastolle luettelo aluehallintoviraston toi-

Voimassa oleva laki

sen tulee ennen elokuun alkua sen vuoden jälkeisenä vuonna, jolta maksu on määrätty, lähettää aluehallintovirastolle luettelo aluehallintoviraston toimialueella suoritettavista apteekkimaksuista. mialueella suoritettavista apteekkimaksuista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran ap-
teekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliik-
keen vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.*

2.

Laki

yliopistolain 75 ja 92 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 75 ja 92 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 416/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

75 §

75 §

Helsingin yliopiston oikeudet ja omaisuus

Helsingin yliopiston oikeudet ja omaisuus

Helsingin yliopistolla on oikeus yhden apteekin pitämiseen Helsingin kaupungissa. Yliopistolla on edelleen myös ne muut oikeudet, etuudet ja vapaudet sekä se omaisuus ja ne tulot, jotka sillä on tämän lain voimaan tullessa.

Yliopiston 1 momentissa tarkoitettuja varoja sekä lahjoitus- ja testamenttivaroja hoidetaan erillään yliopiston muusta kirjanpidosta. Varojen hoidosta päättää hallitus.

Valtio korvaa vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa.

Helsingin yliopistolla on oikeus yhden apteekin pitämiseen Helsingin kaupungissa. Yliopistolla on edelleen myös ne muut oikeudet, etuudet ja vapaudet sekä se omaisuus ja ne tulot, jotka sillä on tämän lain voimaan tullessa.

Yliopiston 1 momentissa tarkoitettuja varoja sekä lahjoitus- ja testamenttivaroja hoidetaan erillään yliopiston muusta kirjanpidosta. Varojen hoidosta päättää hallitus.

Valtio korvaa vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. *Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.*

92 a §

92 a §

Itä-Suomen yliopiston apteekkiliikkeen elinkeinotulosta maksetun veron korvaaminen

*Itä-Suomen yliopiston apteekkiliikkeen elinkeinotulosta maksetun veron **sekä apteekkimaksun** korvaaminen*

Valtio korvaa vuosittain Itä-Suomen yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa.

Valtio korvaa vuosittain Itä-Suomen yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksettua yhteisöveroa. *Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suoritettua apteekkimaksua.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran ap-
teekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliik-
keen vuoden 2010 liikevaihdon perusteella.